ગાયન સંગ્રહ

ઉર્ફે

ગુલઝારે મોસીકી.

જેમાં ઉરદુ ગુજરાતી વરેહવાર ૧૦૨ ગાયન છે.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે બુકસેલર.

ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.

આવૃતી ૨ જી   પ્રત ૩૦૦૦

અમદાવાદ

'એંગ્લો વર્નાક્યુલર પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ' માં

નથુભાઈ રતનચંદ મારફતીઆએ છાપ્યાં

સંવત ૧૯૬૦   સને ૧૯૦૪

ગાયન સંગ્રહ.

—:૦:—

(માલ કોસ તાલ દીપચંદી)

કરમ કર મેરે હાલ પર અએ કરીમ,
તેરા નામ રહેમાન હએ ઓર રહીમ. કરમ.
તુંહી દોનું આલમકા સુલતાનહે
જહા મેનુ માયા તેરી સાનહે કરમ.
ફના હોનેવાલા હે સબ કારોબાર,
રહે નુર તેરા સદા આશકાર. કરમ.

૨

(ગરબી તાલ દાદરો.)

મને ભુલી ગયો છે મારો છેલડોરે,
ખોટી ખોટી કાનુડા તારી પ્રીત મારા રાજ. મને
મને નિદ્રા ન આવે સખી શું કરૂરે,
રોતાં રોતાં રજની સારી જાય મારા રાજ. મને.
મારી સુની પડી છે સખી સેજડીરે,
પોઢણહારો સૂવા ન આવે ઘેર મારા રાજ. મને.
મને પત્ર લખ્યો હરી હાથનોરે,
લાલ તુ ઠગારીનો શો વિશ્વાસ મારા રાજ. મને.
મને પ્રીત કરી સખી પરહરીરે,
એવા કપટી છો જાદવરાય મારા રાજ. મને.
મને તારા વગર નથી ગમતુંરે,
પુરો પુરો હઇયા કેરી આસ મારા રાજ. મને

૩

(ભજન તાલ લાવણી)

હીરે નીત ભજવું તારૂં નામ મારા સામરે,

પ્રેમ થકી મુને પ્રભુજી મળ્યાહોજી નીત.
મુની સેજડીઆં મોરી નીંદ્રા નવ આવે વહાલા,
કાંઇ નવ ગુને કામરે—મુને કામ—મુને કામરે. પ્રેમ.
આ કાંઠે ગંગા વહાલા ઓલે કાંઠે જમનાજીરે,
વચમાં ગોકળીયું રૂડું ગામ-રૂડું ગામ—રૂડું ગામ. પ્રેમ.
ભાતરે ભાતના ભોજન પીરસીઆં વહાલા,
જમવા ન આવે ઘેલો સામ-ઘેલો સામ-ઘેલો સામરે. પ્રેમ.
બાઇ મીરાં કહે છે પ્રભૂ ગીરધરના ગુણ વહાલા,
છેલી બાકીના રામ રામ રામ રામ રામરે પ્રેમરે. થકી.
મને પ્રભુજી મળીયારે.

૪

(ગરબી લાલ દીપચંદી)

મોહોલે પધારો મહારાજ મણીગર મોલે પધારો,
વહાલા પધારો વ્રજરાજ મણીગર મોલે પધારો;
(સાખી) કરી રાખી છે એકકી ઘણા દીવસની ગોઠ,
રાજ મળે તો કીજીએ આવી રહી મારે હોઠ.
મણીધર મોલે પધારો.
(સાખી) હું પણ દાસી બાપલી બહુ અબળાની લાજ,
જોબન લહેરે જાય છે માણોને મારા રાજ,
મણીધર મોલે પધારો.
(સાખી) હું સરખી બહુ આપને મારે તો એકજ આપ,
રેહેવાતું નથી રાજવીણ કોને કહુ પરીતાપ,
મણીધર મોલે પધારો.
(સાખી) સેજ અમારી ફુલટે આનંદ ઉર ન સમાય,
પ્રાણજીવન ત્યાં પોઢશો હું તો તલસીસ પ્યારા પ્રાણ,
મણીધર મોલે પધારો.
(સાખી) પ્રીતમદાસ દયાળણા શ્રી વ્રજરાજ કુમાર,
ઘણા દીવસની હોંસે છે પુરો પ્રાણ આધાર,
મણીધર મોલે પધારો.

૫

(ગરબી તાલ દીપચંદી)

વટસાવીતરી વ્રત આજ—પુરણ કરીએરે,
લઇ કુંમ કુંમ અક્ષત હાથ—૬ળતો ધરીએરે.
છે પવીત્ર વસ્ત્રો બેન—આપણે અંગેરે,
કરો પૂજન વડનું આજ—સહીઅર સંગેરે,
વીધી આ વ્રત તણીરે સાચવો તમો,
તેથી તો મંગળ તમારૂં થાયરે આયુષ પ્યારા પતીનુરે વધારશો,
સાસ્ત્ર વીશે સુંદરતાથી એની લખી,
તેથી તમારૂ રૂડુ થાયરે આયુષ,
કંકણ કર વીશે ચમકે તમારા અંબોડા શીરપર સોભેછે સારા,
એ સતિ રેહશે રૂપાળા વ્રતની રીતી સંભાળો,
ઝાંઝરનો ઝમકાર તમારો લટકો મટકો ને ચટકો તમારો,
ખટકો હોય જો પ્યારો વ્રતની વીધી સંભાળો.

૬

(ક્ષત્રી કલંક)

અરે આવા માંડયા—ક્ષત્રી બચ્ચે કામ,
ક્ષત્રીમાં શું રે આવી ખુટવુંરે,
ધીક ધીક નીત કરો છો હરામ, ક્ષત્રી.
ધીક તુરકના જાને જમો અન, ક્ષત્રી.
ધીક બેઠી દઇ રહો છો પ્રસન્ન, ક્ષત્રી.
અરે કહાં ગઇ તમ સમશેર, ક્ષત્રી.
ધીક તુરકડા કરે માહા કેર. ક્ષત્રી.

૭

(સોરઠ તાલ ત્રીતાલ.)

પ્યારા પ્રભુ વીનવું કરતા જગ સરવેના, પ્યારા.
સાકર ગીરા પ્રભુ તુજ ગુણ ગણતાં નીરખણ કવીતા સવીતા, પ્યારા.
સકળ કરે પ્રભુ નવીન કરતી આ રસભરી મતીદા, પ્યારા.
ગીતાંજલી સુંદરી મદીલા વરણુન આગા ધરજા, પ્યારા.

૮

(કલ્યાણ તાલ ત્રીતાલ.)

નમુ પદે ગીરજાપતીને,
ચંદ્ર લલામ સદા પદ તારૂ એકજ સરણુ અમારૂ.
પ્રેમ ધરી આપ દયાનીધી સમરૂતીને. નમુ.
ભરમ ધરી શીર રંગ સોજે ઉમીયાજી સંગ,
મચે સંગીત રંગ બજે તાલ મરદંગ ડોલે કંઠે ભુજંગ,
રૂમકઝુમક છુમ તાડ કડરતા મચી અંખા નીનદે. નમુ

૯

(સોરઠ તાલ ત્રીતાલ.)

ઓ મધુર નાર કંઈ કર વીચાર,
જરી સમજી સાર અંતર ઉતાર,
ઓ જીવનહાર મુજ વીનતી સમજ. ઓ મધુર
નહી છુટીસ ધાર મનમાં લગાર હઠ થકી અપાર તું થાશ ખુવાર
હે મધુર પ્યાર જરા સમજ. ઓ મધુર.

૧૦

(માઢ તાલ ત્રીતાલ.)

ગુલાબી મધુ પાજો મારા લાલ,
મ રા રંગ ભીના મહારાજ,
મારા રસીક છબીલા રાજ. ગુલાબી.
કામની કેસ કંથડારે જોબનીઆનું જોર,
રસીઆનો રસ પ્રાણુ છેરે,
મીઠો મધુનો તોર. ગુલાબી.
એક બુંદ બદન હરેરે પાલો હરે સો પાપ,
સીસો સ્વરગનો સાથીડોરે આપે આનંદ અમાપ. ગુલાબી,

૧૧

(માઢ તાલ દાદરો.)

પતી મારા પ્રાણથી પ્યારા—આંખોના તારાને દુખ્યાર,
આજુ હજાર દુર પતી.

ઠગણ ચડી વહે તારી નજરે મારી
દૂર દૂર દૂર
જુઠું જણાવે ડોળ બતાવે મુને પટાવે
ને ફોસલાવે લાજના આવે એમ શું ફાવે દૂર પ્રી,

૧૨

(કયાણ તાલ લાવણી)

દશા આ શી થઇ મારી કરમની છે ગતી ન્યારી—દશા
રમતાતા રાજ મહેલમાં વસતાં સુખ મોઝાર
સેવામાં હાજર હતાં દાસી દાસ હજાર
ભોગવતી આજ લાચારી પડયો વનમાં હું આજારી—દશા
ફુલ સજ્યા પણ જેહને કઠણ લાગતી સેજ
સુતી છે પથર તણી ધરતી ઉપર એજ
મહારાજાની કુમારી દુખી છે બેન મુજ પ્યારી—દશા
તરસ્યાં ભુખ્યાને અમે દેતા પણ અન
ટળવળીએ આ વન વીસે ભૂખ્યાં વીણ ભોજન
પીવા મળતું નથી વારી રહું કેમ ધીર હું ધારી—દશા

૧૩

(કલ્યાણ તાલ ત્રીતાલ)

પ્યારી કાહે કાહે કરત પુકાર
કોન સપન પ્યારી અચાનક દેખા
ડરતની દરીઆ હાંક માર
તો પરવારી હમ બલહારી મીલકર સારી પ્યારી જાન
કયુ પુકારી કર કર જારી ખાલીક બારીકી અમાપ;
દેખી માલી દેવી કાલી કીજે તુને સારોસાર
કર ગયા બેગુમાં ડર ડર કર પ્યારી

૧૪

(ઇંગ્રેજી લાવણી)

બહાદુર જંગી સારે નંગી મ્યાન કરે શમશીર
જવાન સંગી હય ઉમંગી રંગી આલમગીર

અરછી ભાલા ખંજર ખીછવા ઢાલ કમાને તીર
માલ ખજાના જે વર ગેહના રખના બાતો કીર
સબ બનજારે હમને મારે રાહરવા બે પીર
દેવ બસરકો સેર સબરકો દમમેં ડાલે ચીર
પારસ લંડન અરમન જરમન મુલતાનો કાસમીર
ફીરતે હરદમ ધસતમસે હમ જંગલ હેં જાગીર

૧૫

પ્યારા ભાઇ વધાવુંરે
સુંદર છુટા ફુલડાં વેરી હરખે આપી માન (પ્યારા)
પ્રભુ દયા દાન આપ્યું કાપ્યું પાપીનુ ગુમાન (પ્યારા)
આનંદ દાવુરે આનંદાવુંરે (સુંદર)

૧૬

(કાફી વાલ ત્રીતાલ)

સુખ એમ અવનીમાં સુંદરી [૨] મૃદુવેણી મૃગાનેની
છુટી વેણી કોકીલના કંઠ મધ રૂપ બરીને
સોહ કરી છનાનટી રાગ રંગ અદંગ ચટકો ચપળા
મારે સહ મમન તીક્ષણ સુખ
આવે હસી ઉરવસી ઉપજાવે આનંદ
ઉતારો અબળા મુત્રા ઉર મરવ ધરતી. સુખ

૧૭

(જીલ્લો કહારવો તાલ ત્રીતાલ)

મારા ભાગ્ય તણો નહી પાર મળીશા થાશો મારી પ્યારી
રાજ કેગ થશરા માલીક લાખોનો સરદાર
સૌને સીરપર મારૂ લાતો દઉ હું મુછે તાર મારા ભાગ્ય
માત પીતા બક બક કરતા અકલ વગરના એહ
કીસમત મારૂં કયાંથી જાણે જનની રાજા દેહ
જાઉ જતાને લાખું માણું મારો છે દરબારે
આખીન સખ સફ હાથ જોડશે પરણું જેની વાર—મારા ભાગ્ય

૧૮

[પીલુ કહારવો તાલ તીતાલ]

ગાઓ ગાઓ મગન બન સબ જંનરે
ચંગ મીર દંગ બજાઓ ઠનનનરે
પાવા પાવા ચમન મૂખ અન ધનરે ગાઓ
બારે તાલા તુહે આલા દેને વાલા
તેરે[illegible]ારા ખેલ નીરખા તુજસા નહી દેખા બાલા ગાઓ
પ્યારે પ્યારે તેરે સારે ચમકે લારે ન્યારે
જીસે ચાહે પલમે મારે છીનીમે કરદે વારે ન્યારે ગાઓ
પરજાદો રાજા કરદેવ એસા હેતું જગત દુખ વન જનરે ગા.
જાડે લાક બા કારખાનીઓ બીરયાની બીસુ ફૂયાની
કુરમાં કલીયાબી સુલતાની ઘોડા ઠડા ઠડા પાની ગાઓ
સરબ લાઓ પીઓ પીલાઓ નાચે મજેમે ઘુમ છનનનરે ગા.
અસવારીકા ઘોડા ગાડી એકે હાથીકી અંબાડી
બંગલા રંગો બાગો બાડી પીયો ખટી મીઠી તાડી, ગાઓ
સાંજ સવેરે અમન ચમનમે સેર ફરીએ બનઠનરે ગાઓ

૧૯

(જીલો તાલ દીપચંદી)

સદા રહો પાસ પીયુ સદા રહો પાસ,
નયનના વીલાસી મારા સદા રહો પાસ સદા
સખા વીશે જાઓ પીયુ મુકી આપાસ
ખાન પાન તજી બેસી રહી હું ઉદાસ, સદા
પુરૂષનો વેશ કરી રહી હું હજૂર
કહોને એ કરૂ પણ રીતીથી દુર સદા
એક તન વીશે બેક તન જો સમાય
તુરત તે કરૂં સ્વામી પણ એ ન થાય સદા
ચંદન ચકોર સંગ દીપન પતંગ
મયુરને ધન સંગ પ્રીતી તણો રંગ સદા
હવે જો વીશેષ પીયુ રેસો હુથી દૂર

નક્કી પ્રાણ ત્યાં ગુમાવે જાણો નરૂપ ઉર સદા

૨૦

(સીહારો કનરો તાલ દીપચંદી)

તારૂણી તુજથી નથીરે જુદાઇ સસી વદની સુખ પામું હું આહી તા.
વદન મનોહર તારૂ લલીતા સોરભ અગજ ધન સુખદાઇ તારૂ
બગુતી વીક્રમ સ્તુતી અતી વૈભવ નીરખીપ્રીયા ભુલુ સરવે તારૂકાંઇ
તરસો ત્યાગી તુજને ચાહુ તુજ વણ મુજ ક્ષણ કલપ સમજાઇ તારૂ

૨૧

(કાલીગડો તાલ દાદરો)

મદન પડયો કેડરે (૨) ઘણી ગભરાઇરે;
મન હસ્તી મસ્તીમાં આવ્યો માવત અંકુશ કયાંઇરે મદન
ક્રોક વીચીક્ષણ વીણવીવહલહુ તુજ મન ગાંડી ગણાઇરે મદન
જે સ્વપને સંજોગ બનેતો પોઢુ પલંગની માંહીરે મદન
પણ પતી વીણ નીંદ્રા નહી આવે કાળજડામાં થાય કાંઇકાંઇરે મદન

૨૨

(માઢ તાલ લાવણી)

ડરમાં તું દીલ સાથ છોકરા ડરમાં તું દીલ સાથ
તુને કોઇ ન મારે લાત છોકરા ડરમાં તું દીલ સાથ
તુને સંભાળુ પ્રીતીથી પાળુ ચાલ તુને મારો મેહેલ દેખાડું.
ઘરેણાં વસ્ત્ર સારા સારા કાઢું ચાલ જોતું મારા મેલના ચીત્રો
રમકડા રૂડા ન્યારા વીચીત્રો ચાલ્યો આવ બીમાં હું ભેળી છું
મારા કેવા છે કંકણ હાથ જો જો મારા કેવા છે કંકણ હાથ છોકરા

૨૩

[મોહોલે પધારો એ રાહ]

મારો પાવન કરીઓ પલંગ પ્યારા પ્રાણનાથ પધારી—
રમ્યા રસીક રસીકાથી રગ પ્યારા પ્રાણનાથ પધારો
આજ ઉપજી સીતળતા અંગ પ્યા.
પ્રેમ હીંચોળે હીંચીઆ સ્વામી દાસી સાથ.

મન માન્યુ સુખ માણીયું હેતે ઘાલી ગળામાં હાથ,
ચંદન તરૂ ચીત હરત તમે હું વહાલા થઇ વેલ,
વધી પામી વળગતા સનેહ શેલડી રસથી સીંચેલ, પ્યારા.
સરદ રૂતુ સોહામણી પુરણ ચંદ્ર પ્રકાશ,
મન્દ પવનની લેહેરમાં વાળા વીલાસો છો વીવીધ વીલાસ. પ્યારા.
અંતરપૂરમાં એકલા છાના રાખુ છેલ,
કોક કળાને કેળવી રમી રસીક કરો રંગ રેલ. પ્યારા.
તન મન ધન અરપણ કરી રંજન થઇ દીન રાત,
હાજર રહીશ હજુરમાં પ્રભુ અવર પૂરૂષ ભ્રાત તાત. પ્યારા.

૨૪

માઢ.

તારૂં જીવતર ઝોલા ખાય હંસારી નીંદ્રા ના ગઇ,
જોબન ધન જાશે જરૂર ઉડે જેમ કપૂર,
ભગતને ભજ ભાવથી હંસા શું ચાટે છે ધુળરે. તારી.
ઓતગઇ થોડી રહી ચેતન કાંઇક ચેત,
કાળ ઉંદરડો કાતરે તારૂ ઉતમ આયુષ ક્ષતરે. તારી.

૨૫

(આશા ગોડી તાલ દીપચંદી.)

હંશરે રાજાઓ પીંજરા તેરા,
તો સમજ સમજ મન મેરા,
નાઘર તેરા નાઘર મેરા,
ચડીઆ રેને બસે સયે. રાજાઓ.
ચુન ચુન મટીઆ મહેલ બનાયા,
મુરખ કહે ઘર મેરારે. રાજાઓ.
જીસ દીન હંસા કોઇ નહી તેરા,
જંગલ હોગા બશેરારે. રાજાઓ.

૨૬

(અંબ ચલેના મોહન મેરા એ રાહ.)

ચીત ધરો (૩) અરજ મમ આજહે મમદખાન મહારાજે,

નીજખરે (૩) આપ શીરતાજે મહમદખાન મહારાજે.
દુખ હરે (૩) ગરીબ નીવાજા હે મહમદખાન મહારાજા,
નતવરે (૩) વીરોશ સુભમાંહે મહમદખાન મહારાજા,
જાણી દાનેશ્વરી આવ્યો કરી કાવ્ય ચીતમાં ભાવ્યો,
ગુણનો ભેદ દરશાવ્યો
ધારવીર રંક સર્વના સીર અધીક અમીર,
કરો શુભ કામ હે મહમદખાન મહારાજા.

૨૭

(સોરઠી ગજલ)

કેમ ભાન ભુલી હું દેહ ની મુજ સુખ સુધ સરવે કયાં ગઇ,
જોઉછુ સ્વપ્ન કે સાચ હું હુરે નીસતેજ મૂખે કેમ થઇ.
ગાજે છે મેઘ જોરથી કે કામ બોલે છે કો પક્ષી,
મુજ મન ભેદી જાય છે પ્રીતમ તણા વીયોગથી,
એ નાથ આવી મળો તમો દીલ શાન્ત કરવા મુજ હવે,
દર્શનની આતુર હું હવે દાસી સંભાળે આપને.

૨૮

(નીરખી શતરૂ સબળ રાજપર એ રાહ.)

અજબ ગજબ શાસ્ત્રમાં આજે દ્રષ્ટીગોચર થાએ છે,
કપટ થકી આ સુખ યુધમાં નગરરાય છેદાય છે,
કેમ સહનજ થાય હોય અન્યાયની રીતી,
મારૂ તન તપી જાય આ જોઇને અનીતી,
મારૂ રીપુને હું ઠાર ચૂકયા છે એ નીતી. અજબ.

૨૯

તેરે ઇશકમે મુજે અયે શનમ લગે દીલપે દાગ નયે નયે,
તેરે હાજરસે મેરે જીગરપર હુએ ગુલકે બાગ નયે નયે,
મેં હું ઇશકમે તેરે નીમજાનુંજે કુચ્છ ન પરવાહે જીંદગીકાં,
જો મેં બોલા પ્યારે તું આ યહાં તે કીયે દીમાગ નયે નયે,
મેને ભોસા તુજસે કીયા તલબ તુને ખોલાચુપ રહે અયે બે અદબ,
દીયાં ગાલીઆં તેહાપર અજબ સુનાયે સુરાગ નયે નયે,

કહાનેને તુજસે ને હો કરીબ મે હું ભાગતેરે ઇનકરીબ
હા તુને કયા હુવા વા અજીબ દેખે તુજસે જાગ નયે નયે
તેરે ચશ્મ હરગીસ દેખકર લખે દાગ અબ મુજે દામપર
કયા ખુલે હે અનવર બરજીગર તેરે યેહ ચીરાગ નયે નયે

૩૦

(માંઢ તાલ દાદરો)

સીદ કલપાવો સતાવો હું છું રંક જુઓ જરી દીલપર ધારીરે
આજારી નાદારી લાચારી ગમ ખ્વારી આવારી છે મારી સાથ
હું નારી અબ હારી દુખીઆરીછું ભારીયો ધારી અહીં અનાથ સીદ
છું તનથી છુ ધનથી છુ મનથી છું જનથી.
શાજનથી બહુ દીનથી દુર
માતાથી પીતાથી ભ્રાતાથી દાતાથી નાતાથી ન ચડયું નુર સીદ
બીચારી વીચારી હ્યો તારી કરધારી
દીલ ધારી ધા મારી આજ
પ્યારાને મારાને આંખોના તારાને જાઉછું મળવાને કાજ સીદ

૩૧

[કલ્યાણ તાલ દાદરો]

પ્યારી ખતા માફ કરો પુર કસુર હમે
મરનેકે પાસ આ ગએ-જીનેસે દુર હુએ પ્યારી
સે જાઓ હમને કેદમે લીલાહ છોડદો
પુંરઅ કે બાદશાહ કે આંખો કે નુર હો પ્યારી
રફતીથી દસ્ત બસ્તા હમારે તમામ ખલક
ઇસ વખ્ત જોડે હાથ તુ મારે હજુર હે પ્યારી

૩ર

(ભેરવી તાલ ત્રીતાલ)

કોઇ રકની મરજી કયાં જાને દુનીયા મતલબ અપના જાને
જે જીસપર બીપતા બીતી હોવો જાને મહીમા જાને—કોઇ
જો મે જાનું તું કયા જાને ફરમાયા ઇદર સુજાને

તુરી મે તુર સમાજાને આદમ આદમ કો જાને
જબ રંગમેં રંગ મીલા જાને તબતનસે સંગ છુંટા જાને
કોઇ રબકી મરજી કયા જાને

૩૩

(ગયો કયાં તજી મુને દીલજાન એ રાહ.)

ગાતી મધુરા ગીત કોયલડી ગાતી મધુરા ગીત
પીયુ સંગ બાંધી પ્રીત કોયલડી ગાતી મધુરા ગીત
સુંદર વનમાં ટહુ ટહુ કરતી પીયુ સંગ રમતી રંગ કોયલડી ગા.
[સાખી] પીયુ પીયુ સમરતો પીયુને મળવા ખાન્ત
પીયુ વીનાની રઝળતી પીયુથી રમતા રીત કોયલડી ગા૦
(સાખી] ટહુ ટહુ કરતી પોકારતો પીયુથી બાંધી પ્યાર

૩૪

(સીહાનો કનરો હોરી તાલ દીપચંદી.)

રોક ઠાડો મગ કૃષ્ણ કનૈયા
કયું કરજાઉ મે ભરને હું પનીઆ રોક
જો જાવે વાંકો રગમે રોરત
ચુંદરી ભીગોવત મરોરત બૈયાં
રોક દાડો મગા કૃષ્ણ કનૈયા.

૩૫

(સીંધ ભેરવી હોરી તાલ દીપચંદી

ન મારો નંદલાલ મોયકો પીચકારી
ગુમાની છેલા ભીજ ગઇ તન સાડી નમારો
તુમ હો ચાતુર હોરી કે ખેલીઇયા
મે હું ગોવાલ કુમારી નમ.રો
એ એસી હાંસ જો હોવે મનમે
પરખો નૌતમ નારી
છીન ઝપટ મોરા હાથસે ગાગર
જોરસે બયાં મરોરી નમારો
છીન લઇ મોરી નવલ ચુંદરીઆં

જીવન જોરસે ભારી ન મારો

૩૬

(પીલુ તાલ ત્રીતાલ.)

જબકે કલનદર બનબન ફીરકર બન્દર લેકર આતેહે
તાલી બજાના નીસદીન પલછીન બદરકો બતલાતે હે
તુને આકરકયું દીખાએ મોહે બંદરવા કો ખેલ
બાલે બાલે મનકો નભાએ તોરા ખેલ
ઇન્સાનોને કેસે પાયા હએવાનું કામેલ તુંને

૩૭

(ભેરવી તાલ ત્રીતાલ)

કર વટીઆં લેને દે મે વારી કર બતીઆં લેને દે,
તડપ સારી રેનીઆ ગુમાઇ; કર.
સુંદર ગોરી મદ ભરી અખીયાંરે,
રગ ટપકત વાકી છતીઅનપે. કર.

૩૮

(બેટા સુન જરા ગુન એ રાહ)

પીયા કો સંદેશો મોરો કહી એ જાય,
જા તું કાસીદારે પીયાકો સંદેસો;
યાદ આવે ઉનકી બતીયાં,
પીયા બીન કલનપર તડપ્યા જાવે; પીયા

૩૯

(ઝીઝોટી તાલ ત્રીતાલ)

બતા દે સખી કોન ગલી ગયો સામ,
કોન ગલી ગયો સામ; બતાદે
ગોકુલ ઢુંઢી બીંદ્રાબન ઢુંઢી,
ઢુંઢ ફીરી નંદ ગામ; બતાદે

૪૦

(ભેરવી તાલ ગઝલ.)

અરે અન્યાય આ રીતે કહાંથી રાજ્ય આ ચાલે,

પછી સંપેથી શહેને કેમ મારૂ રાજ આ ચાલે; અરે.
પ્રજા રીબાય દુખી થાય જાલમી કુરથી પીડાય,
મળે નહીં ન્યાય ત્યારે કેમ મારૂ રાજ આ ચાલે; અરે.
પ્રજા મારી રીબાવું છું મુંઝાવું કે સતાવું છું
નહીં લઉં દાદ તેને કેમ મારૂ રાજ્ય આ ચાલે; અરે.

૪૧

(પીલુતાલ ઝાતાલ)

નીરબળ શતરૂ સબળ રાજ્યપર ચડીને આવે છે,
સીહ સમાન સુતને આજે સીયાળવું ગભરાવે છે;
કેમ બોલાછો રાજાજી આવી કાયરતાને, આણી.
આપની મતી કદાપી આવી નહોતી જાણી;
હવે લાગે છે હાય થવા બેઠી હાની, કેમ.

૪૨

(કાફી ગરબી તાલ લાવણી.)

પુનમ ચાંદની ખીલી પુરી અહોરે સોભે રજની સુંદરશી આજ
હેતે રમીએ પ્રીયવર સંગાથે આપણુરે,
ભુજાપર કંકણો સોના કરે ધર્યાંરે;
માંહી જડીઆ છે નીલમ મણી નંગ—હેતે.

સાખી

મળીઆં આજ આપણે ધરી સોળ શણગાર,
કર કંકણ ચુડી ચમક ચંદ્ર તેજ એક તાર;
હીરા રત્નથી જડીત ઉર હાર છેરે,
મોતી ગુછા લટકે છે બંધ—હેતે.

સાખી

અંબોડો ફુલે જડ્યા શર સાથે શીંગુળ,
કીધા કુમ કુમ ચાંદલા મુકતામાળા ઉર;
આરશાપારશ મણી જડેલો ચોક છેરે,
તેમાં રમતાં વરતાં હૃદયે નણદલ વીર—હેતે.

સાખી

પેર્યાં ઝાંઝર પ્રીતથી ઝણુણુ કરે ઝણુકાર,
ફરીએ શયર ફુદડી આ રજની મોઝાર;
તેતો આપે છે શી સુંદર સુગંધ. હેતે.
કથા સીયલની સાંભળો પ્રીતમ ઉપર પ્રેમ,
વધ્યો સખી વીરહી થઇ મળે તસ્કરાથી કેમ;
પુનમ ચાંદની ખીલી પુરી અહીરે.

૪૩

(જીલો તાલ ત્રીતાલ.)

થયા ફોરે પતી તેજ પ્યારી તનના ઉર હળી વરી આજે,
છેલ છબીલા રૂડા રંગીલા રાજપુત્ર પ્રખ્યાત;
જોયા બાગે અનુરાગે ચીત લાગે કેમ ત્યાગે,
પ્રભુ તે વખતે તનમન તમને અર્પ્યું થઇ સજ—થયા.
કૃષ્ણ કૃપાએ તમોજ મળ્યા દીલમાં જે ચીત ચાહ,
નાતુ નક્કી નોતું વક્કી નીશા પકડી લીધા લખ;
પ્રીયા ઉતમ તન બની હતા દેવ સુંદરી પદમણી મળી આજે,
મહેલ જતાં તે તાકીડી હવે મુકુ હાથ;
ચાહો આવું મન આવ્યું કેમ નાવું પ્રીય કહાવું,
હવે હાજર છું તન મન દેવા જોગ પ્રેમ છાજે;

૪૪

(લાવણી.)

મુજ ઉપર ગુજરી પીતા પાદશાહ જાણી,
હું હવે ગુણીકા નથી, હાંડાની રાણી—ટેક.
એણે નથી દીઠું મુજ મુખ વાત છે સાચી,
હઠ કરી એટલી વાર—વાતમાં લીધો—મુજ
આવ્યા છે, હાડા જ્યારથી આપની પાસે,
હુ જપ તપ કરતી નાર રહી ઉદાસે—મુજ
હુ હતી મેહેલમાં પતી ધ્યાનમાં નારી,
એકદમ રાજાજી આવી ઉઘાડી બારી—મુજ
મને કહ્યુ તારે માટે મુજ શીર જાશે,

ધીક ધીક અબળાની જાત પ્રાણુ ખોવાયે—મુજ
મેં નથી દીધો પગ બાર ખુંદી કોટાથી,
હું થઇ નાયકા નાર આરોપ ખોટાથી—મુજ
કરી કસોટી મુજ ભગવાન તમારી દ્રષ્ટે,
મુજ લજ્જા રાખી નાથ પહોંચાડી કષ્ટે—મુજ

૪૫

મારા ભાગ્ય તણો નહી પાર એ રાહ.

કર સુંદરી તુંરત વીચાર નહી તો થાશે અતી લાચાર,
બળાત્કારે કરીશ તારા, પતીવ્રતનો ભંગ;
તો હે શાણી સુંદર નારી નહારે આવે ઢંગ. કર.
માનુની માનીજા મનમાં આણી મન ઉમંગ,
સુખ તજી શું દુખ લીયે છે તજી યૌવનનો રંગ. કર.

૪૬

ગરબી તાલ દીપચંદી.

મારારે સ્વામી બોલોને વહાલા (બે વાર)
કપટીરે કોઇ મે ભરમાવ્યા તમને,
તેથારે પ્યારા મેલી ચાલ્યા અમને; મારારે.
દરદીરે હુતો દીવાની થઇ છુ,
લાલન તારે લટકે લોભાઇ રહીશું; મારારે.
પગચંપી ચાકરીઓ કરશુ મોહન તારી મરજીમાં રહીશુ, મારારે.
રસ્તે તમને કોણ મળી દુતી જેણેરે તારૂ મનડુ લીધુ લુટી. મારારે.
વાહાલારે તારી વાટલડી જોતી આંસુડાં ભરી ભરી નીત રોતી. મારારે.
ઘેલીરે થઇને ગોકુલમાં ભમતી બીજારે કોઇની વાત નથી ગમતી. મારારે.
કીડી ઉપર કટકજ નવ લઇએ મોહન તારૂ મુખડુ નવ તજીએ. મારારે.

૪૭

(ધનાશ્રી તાલ ગજલ)

કરકે તનહા મુજે એ દોસતો ગુલફામ ગયા,
ગમ આલમ થાંપ ગયા તાકતો આરામ ગયા. કરકે.

વાદા કરકે જો ગયા શખકુ ન આયા હરજીવ,
ઇતેજારીમે તેરી મુજકો સુબો શામ ગયા. હરકે
ક્યાઉસે મે ખત લીખુ ક્યા ગુજખાની બોલુ,
કાસીબ અબ તક ના ફીરા લેકે વોપે ગામ ગયા. હરકે
કુબ ખુશ આતા હે મુઝે બાગો બહારે ગુલશન,
ગુલતો શબ ખાર હુવા જીશકા ગુલ અંદામ ગયા. હરકે
નજર મેરી દેખકે કહેતે હે શબ ગુલબાત,
જીન્દગી ઉશકી ક્યા-જીસકા દીલ આરામ ગયા. હરકે

૪૮

(ગાતી)

જગત વિરકત જોગી-જપ તપ ચુંકે હરીણાક્ષી દેખી,
યોગી મછંદર કેવા-મહીલામાં થયાં દીન લીઓ લેખા.
જેમ નક્ષત્રે ઇંદુ-લક્ષ મહીએ એકજ બળવાને,
જુમાં તેમ જીતેંદ્ર—હશે વીરલા કોઇ ગુણવાને.

૪૯

(ગજલ)

દીલ શદા બે ચેન હે મુજ ઇશકકે બીમારકા,
લગ ગીયા હે જખ્મ ઇશકૂ અમરૂએ ખમદારકા. ૧
ચસ્મ નરગીશકા હે ઘાયલ ઓર મીઝ ગાન તીરકા,
જુલફના ગનકા હે મારા ઓરતે રે રૂખસારકા. ૨
ક્યા કરૂ મયે યામસીહા હયે કોઇ ઇશકા ઇલાજ,
મે તો આસક હો ગયા હુએ હમ દે મુંખ તારકા. ૩
ખોલ ઘુંઘટ ઓર દીખાદે એક ઝલક મુખડેકીતું,
ઇસ દીલે જખમી કામરહમ હે તેરે દીદારકા. ૪
નીમ બીચ મીલ કુદીખાં મુખડા તેરા અપે મેહલીકા,
હસનકા ઘાયલ હે અનવર ઇસકકી તલવારકા. ૫

૫૦

(રાગ સાદર)

 લગી આગરસીનેમે આયે સનમ તપે ગમને મુજકે છોડ દીયા,
મેરે ચસ્મુહે ખુન બહાદીયાં મેરે દીલકુ દાગ લગા દીયા. ૧
તે કહા અબસ્તો મેરએકુમ મે ખુસીસે કાલુ બલા કહા,
યે સરાબ કે સો પીલાદીયા મુજે મત અપના બના દીયા. ૨
યા અલાહ મે જબેકે તુ દર અદમ હુવા મીદમે આકે જલવાગર,
મુજે જબસે મુખડા બતા દીયા દોજહાસે મુજકો છુંટા દીયા ૩
તે સુનાયા મુજકો જો મન અરફ વો નસાહ મુજકો ૫કહ અરફ,
મેહીજાબ જબસે ઉઠા દીયા બખુદમે ખુદકો ભુલા દીયા. ૪
સભી જાબજા હરજરામે હે હુ આપ અનવર જલવાગર,
મેને નામ અપના મીટા દીયા યે ગઝલભી તુને સુના દીયા. ૫

૫૧

(લાવણી.)

તુમ ભાવનગરકા ભુપ રૂપ રંગ ભીના,
કુલ ભાન કરત સમદાન કાજ શુભ કીના.
પ્રવીણ કલા બહોતેર પ્રજાપતી પાલા,
મહારાજા ધણું બડાર મોતીઆવાલા.
બાહાદુર નુર ભરપુર આપ બડ ભાગી,
અતી રાજ્ય નીતીમાં અદલ સત્ય અનુરાગી.
તુમ રહો તખ્તરીંહ કાયમ જસવતકા નંદા,
ગુણ પીંગલસી કવી ગાય બઢે આનંદા.

૫૨

(ખુશ રહો સનમ મેરાબી હાતા ખેલી એ ચાલ)

છે પવીત્ર પુત્ર પરધાન પ્રમદા પ્યારી,
નાના વયમાં બહુ નીપુણ નીવડયો નારી.
શીખ્યો છે તેજ કળા શાસ્ત્ર કળા ચાતુરી,
પુત્રી પણ પંડીત પાસ ભણી એ પુરી.
વળી રૂપ ગુણમાં ભરપુર ભરાય છે ભારે,
નવ પેખ્યો તેની તુલ્ય કહું છું ત્યારે;

મધુ રાજકુંવર રઢીઆળાં પોઢ્યા રખડે,
જોડુ નવ જોતાં બંને જમ્મુનું મગડે.
મહેતર તે કરતાં બાળ આપણી આપો,
ધન સાર તણાં કરમાં બાળ આપો.

૫૩

(હાજી બરવો તાલ ગીતાલ.)

કૈહાં ચેટક લગાડી રસીલી,
કરયો ઘેલો મુને તે છબીલી; ૨૪
કાંલજડું કોરા ને ચીતરડુ ચોરી,
દેદી બનાવ્યો રંગીલી, કરયો
દાદ ન લેતુ દવાએ ન દેતુ
ટવળાવેઠાં તુ હઠીલી, કરયો

૫૪

(કાફી મરબી તાલ દીપચંદી) કરયો

પાણી ભરવા હું ગઇતીરે સાહેલીની સંગે,
આડા આવીને ઉભારે કુંવરજી નવ રંગે.

સાખી

જળ ભરવા સરવે ગયાં એ વાડી મોઝાર,
થઇ ઉભા દરવાન તે બંને રાજ કુમાર;
રોકી રાખી સાસજી રે અમો સહુ પાનીહારી,
નામ પુછીને માંરૂં રે—કીધી ઠઠા બારી;

(૨૪)

સાખી

શરમાઇ ઉભાં રહ્યાં, શું અમ અબળા જોર,
વીન વાણી સુણી નહી, દેખાડી નીજ દોર,
હઠથી અમે તો હારયાંરે, આપ્યું એક સહેલી
નામ દીધુજ માહેરે ત્યારે, છોડયાં મેલી,

૫૫

આ સું દેશ વાગીરે. (એ વાર)
પગ દેતાં આ મહેલમાં થયા શુકન મુનેરે આશું,
હરી સાહે કરજો મારી સુધરે મારો આ સંસાર;
આ પ્રીતમથી પ્રીત માજા જામો જગત આધાર,
વીનવું પાય લાગીરે. ૫૬

(કપી તાલ લાવણી)

બેઠા શું રે આંહી (૨) પ્યારારે મુકી સુંદર રંગ મહેલ બેઠા,
તરણું વયમાં આપ દીસો છો છે કાયા સકૂમાર
કામ તણા અવતાર. બેઠા,
ગુરૂ આપના અનેક સુખ લે બીરાજી પુરમાં કહ્યા કેરા હાર બેઠા,
રીઝો તેવા રંગ મહેલ છે ઘણી દાસીઓ હાર મન માન્યો શુંગાર;
ઉઠો ઉઠોને બહુ આતુર છીએ અહો હેતથી હાથ કરોશું ઝાઝી વાર બેઠા.

૫૭

(બનજારા)

આ પત્ર વાંચજો પ્યારા તમે ખબરજ લેજો મારા. ટેક.
લખી તંગ વીનળા દસી, હું તમ દરશનની પ્યાસી,
હે રાજા તમને વરી હું મુગલોથી નથી ડરી હું
સત્ય કરજો બોલ હમારા તમે
જેમ રૂક્ષમણીએ પણ લીધું તેમ મેં પણ અહીંઆં કીધું,
હે કાન્ત કહનઓ મારા તમે
નીર વીર પરથવીને દેખુ કોઇ માઇ પુત્ર નવ પેખું,
એક રાણા વરછો ન્યારા, તમે
ક્ષત્રીનું તેજ સઉ વામ્યું આગરલાંગત સઘળે પામ્યું,
હું રાઠોડ પુત્રી પ્યારા તમે
મુગલોથી કાગળ આવ્યો મુજ પીતાને એવું ડરાવ્યો,
તેથી કરે વીચાર નઠારા, તમે
એક તમે છો પ્રાણ હમારા. તમે

૫૮

(ભજન તાલ લાવણી)

કાનુડો ન જાણે મારી પ્રીત બાઇ બાળ અમે બાળા કુંવારી કાનુડો,

જળરે જમુના હું તો ભરવાને ગઇતીરે
કાનુડે ઉડાડયાં આછા નીર ભિંજ્યાં—કરરરરરે કાનુડો.
જમુનાને કાંઠે વાલે રાસ રચ્યો છે.
સોલસેં ગોપીમાં ઝાલ્યા ચીર ફાટયાં—ચરરરરરે કાનુડો
હું તો વરણાંગી કાના તમારે નામનીરે
કાનુડે તાણીને માર્યાં તીર વાગ્યાં અરરરરરરે કાનુડે
બાઇ મીરાં કે છે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ વહાલા
કાનુડે બાળાને કીધાં ખાખ ઉડી ફરરરરરરે કાનુડો

૫૯

(કાફી બરખી તાલ દીપચંદી)

હું સુરે જાણુ વાલે મુજમાં શું દીઠું
વારે વારે સામુજુવે મૂખ લાગે મીઠું.
હું જાવુ જળ ભરવા ત્યાં પુઠે પુઠે આવે
વગર બોલાવ્યો વાલો બેડલુ ચડાવેરે હું શુ
વઢુ ને તરછોડુ તોયે રીસ ન લાવે
કાંઇ કાંઇ મસે મારા ગેર આવી બોલાવે હું શુ
મુને જયાં જાતી જાણે ત્યારે આગે આવી ઢુકે
એની દયાનો પ્રીતમ મારી કેડ નવ મુકે. હું શુ

૬૦

[ગઝલ]

હો દરદ આપકે મેહરાજ કે જાને વાલે
આનકી આનમે શીરચોટ કે આને વાલે હો દરદ
રંજસે ફીકરસે આફતસે બલાસે ગમસે
અપે મેરે ઉમટે આસીક બચાને વાલે હો દરદ
આપકી જાત મુક દસ્તોબેફ્ફારે છંસા

હૈ ગુલામ આપકે મુરદેકે જીલાને વાલે
ખુશ ગુનેગારકી હૈ સરગોલકયા આપકે હાથ
મેરી આશ મેરી બીલકી કે નાને વાલે હો દસ
જો તલબ મેને કીયા મુજકૂ બનાયતસે દીયા
તેરે કુરબાન મેરે નાજ ઉઠાને વાલે હો દસ

૬૧

(કલ્યાણ તાલ ગઝલ)

આજ છે આનંદ આપ પધારીએ
વાટ જોતીતી સદૈવકું બારીએ
પતી તણો જે વીજય તેજ પ્રીયા તણો
હર્ષ લેશ ન માય અંગ સુધારીએ આજે
ધન્ય આ દીનવર વર્ણન શું કરૂં
સ્નાન નાથ કરો સુગંધી વારીએ આજે
શું કહું સેવા જેની કરી તમે
કોડ પુર્યા એ પવીત્ર મુરારીએ આજે

૬૨ (કાલીંગડો તાલ લાવણી)

નવીન નવીન ને બહુ સુખદાયક સદા જગતમાં થાજો
પ્રેમ તણા જે દંપતી આશા દીન દીન વધતા જાજો
ચંદ્રકળા વધતી શુકલ પક્ષમાં જેમ અતી

૬૩ (ગીતી)

છુપી રહયો કયાં છાનો મોહન મુજને આદવીપે મુકી
નીરાધાર નારીને તજી ગયો શું ચાતુર થઇ ચુકી
કંચુ રહીત નકામા જલ વીણ વેલ સુકાય વાડીમાં
પ્રેમ સુધારસ પીગો જેમ નવ પલવ થાય વાડીમાં
જીવે નહીં જળજંતુ જળ વીના તેમ મુજ જીવડો જાશે
વીરહે નહીં વેઠાએ ભયંકર સરવે મુજને ભાસે
કળ વંશ કરીને મેં માન્યો ખરે થતો ના કાગવત ખળ
કુર દય લઇ સેવ્યો રખે આપતો આઠ વળા કુળ

૬૪

(કાલીંગડો તાલ ત્રીતાલ)

કોઈ હાલ કહે જાકે મેરી પરીકુ સમજાકે   કોઈ
તેરી ખબર દે કોન મુજે ઓર લાવે કયો ન નીસાન

તુજે કહા મેં પાઉ જાન એહી હે ધ્યાન રહા હએરાન કોઈ
આએ પ્રખી પંખેરૂ ઉડ ફીરે તુમ જગે જગે પર દૂર
કહી નજર પડી વો હુર ફીરાસન નુરજો હે મજબુર   કોઈ
સુનો સુનો એ બનકે દરખ્તો સુનો મેરી ફરીયાદ,
કહા જમા મેરા સમશાદ કરો ઇમદાદ મેહુબરબાદ   કોઈ
આએ જમીન ફટ જા જરાતુ હટ જા નજર પડે ઈસસાર
કહાં છુપી હોવે દીલદાર ગુલેએખર મેરી ગમખ્વાર   કોઈ
દુવા સલામ પયામ મે હયે જહાંમે તેરા નામ
જહાં મીલે વો ગુલ અનદામ તુ દે પયે ગામ એહી હે કામ કોઈ

૬૫

(કાફી હોરી તાલ દીપચંદી)

બ્રીજમે હુરી હોરી મચાઈ
બાજત લાલ મ્રદંગ ઝાંઝર ઓર મંજીરા શેનાઈ
બરસત અબીર કુમ કુમ કેશર સબ બ્રીજ રહી હે લોભાઈ
માનો અતી છેલ છાઈ   બ્રીજમે
ઘરસે આઈ સુંઘર રાધીકાં નંતસે કુવર કન્હાઈ
તીલ મીલ ફાગ પરસપર ખેલે શોભા બરની ન જાઈ
સુઘર ઘર બાજત બધાઈ   બ્રીજમે
છીન લીનીહે મુરલી પીતાંબર સીસપે સુંદર ઓઢાઈ
બીંદી ભાલ ઓર નેન બીચ કાજર નયન બેસર પેનાઈ
માંનો નાર બનાઈ.   બ્રીજમે

૬૬

• [દક્ષીણી લાવણી તાલ દાદરો]

કાન્તા કેમ થશે નાથ હનુએ નાખ્યારે

પડતી ફાળ જો નીહાળ
અલ્પકાળ મુગલ જાળમાં નકી ફસાયારે કાન્ત
ક્ષત્રી ગણી લખ્યો પ્રીતથી મેરે
સુણસે કરણ દેશ શરણુ ધર્મા ચરણુ કઠણુ હરણુ
પરાક્રમી ગણાયારે કાન્ત
એ તરફ બળે ફાહ અગ્નિ લાગ્યો વેરી મા બાપ
દીલમાં વાપ દુઃખ અમાપ પુરવ પાપ
ભ.વીએ ભમાવ્યોરે કાન્ત

૬૭

(મારારે સ્વામી બોલોને વાલા)

ઓધાને મારી સ્તુતી કેજો—સમાચાર સ્વામીને કેજો
વાલાને મારી વીનતી કેજો
કે કારતક કલપે જગજીવન ગોકળીઆમાં એકલુ થઈ રહેવું
સુખેરે દુખે સરવે મળી રહેવું વાલાને
કે માગસર મેણુ રહયા માથે મોહન ગાલે કોલ દીધા હાથે
હમે તે જાણ્યા રમસે હમ સાથે વાલાને
કે પોસે તે પાંદડાપર હરીઓ કહે તો વાલા વીખડા પી મરીએ
અરે જીવન વીના જીવીને શું કરીએ વાલાને
કે મોહન મીન તરછોડયા મનથી મોહન વાલા શું નમીએ તમથી
દીલાસા કુડા સીદ દોછો વાલાને
કે ફાગણુ ફીકરો ઘણી મનમે રાત દીવસ ઘણી ચીંતા તમને
વીખુટી હરણી ફરે વનમે વાલાને
કે ચયતરે ચીતડુ કરે ચાળા આવો મીઠી મોરલીઓ વાળા
કે દરસન દેને દીઆળા વાલાને
કે વઇશાખે વનરે કોયલડી બોલે ચીતડુ મારૂ વાકુળ થઇ ડોલે
ન આવે હરજીના તોલે વાલાને
કે જેઠે તે જરવરીઆં નેણાં સુંદર મારા હરી વરના લેણા
રૂમ રૂમ હરજીનાં કેણાં વાલાને

કે અસાડે તે વરસ્યો દિલ્લાધાર ઠપેર લપે નદીએ નીર ટપક્યાં
તેથી એ મારી તરસનાદની તડકી વાલાને
કે શ્રાવણુ સરૂ બંઠ સરૂ પાણી મેહનાવાલે લાજ નવ જાણી
આશું કીધું મોહન મોરારી વાલાને
કે ભાદરો તે ભુદે ઉઠયો આમથી મોહનલાલા શું નમીએ લમથી
દીલાસા કુડા શીદ દોછો વાલાને
કે આશોરે માસે આવી દીવાળી મારે ઘેર આવ્યા વનમાળી
મે તો લીધી હસીને તાળી વાલાને
કે જીને ગાયાં સાંભળયા સાહુકારે ગાયાં જેઠીદાસે કીધા સુપુસ
વાલ્હાન મારી વીનતી કેજ્યો.

૬૮

(હોરી કાફી)

કાનાને રસ બીન બજાય (બે વાર)
બીન બજાકે મન બસકીને સુંદર ચીત ચુરાય;
ચીર ચુરાયે બીરજપર ચર ગયો પાંતન ઓટ છુપાય ચોર
તેરી દેખી ઠગાય કાનાને
હરે હરે બસરીયાં તેરી બસરી કુકકુક સુનાય
અબના બજાઓ મેસ પ્રાન દુખતહું કાતમ કામી લજાય
કે એક દીન જીયા મોરા જાય કાનાય

૬૯

(ગઝલ)

તમામ ઉમર હુમ કરતે ઝુરતે જુ તેરી
ખલાહી સીકલલી દેખી ને હમ કબૂ તેરી.
મુજે વફાકી હે આદત જફ કીઓ તુજકો;
તું સુફાહે મેહાં મેહુ આરજુ તેરી.
તેરી દીમાગ વો નાજુક કેબાત મુશ્કીલ હે;
મુજે વાસોક સુનુ જહેર ગુફતાગો તેરી.
મે મેને માનાકે મે કયા મેરી હકીકત કયા;

અજમાતા યે હે કે તુ ઓર યે ગુફતગે તેરી. ૪
જાપક કસીને રા ઉનકા યે પુછના હે હે:
કે ઓર કુછભી હે કમબખ્ત આરજુ તેરી. ૫
જુવાકે કતલસે મેરે તુ નામ વર કાતીલ;
મેરેલહુ સેહુઈ તેગ સુરખરૂ તેરી. ૬

૭૦

(ગરબી તાલ ધીચ)

નંદ કુંવર બનસી વાલેરે મોહન લાલ વાલા ૨૦
જુબે જપી છું તારી માલા રે મોહન
ઓવી મોહન તમે મોહની કીધી સદગુરૂ મારી હરીહરી લીધી. મો
કીરપાકરી મારે મંદીર આવે પ્રેમના પ્યાલા મને પાઓને મો.
જઇને મથુરામાં નેણા લગાડયા, કૂબજાને મતતમે મોવારે. મો૦

૭૧

(તુન ભાવનગરકા જુપ એ રાહ

તુમ સુનો કનઈયા લાલ કેહે અલબેલી,
સારી ગોપીયો ગોકુલમે ફરી છે પીવા,
હું છું ઝુરી ઝુરીને તારા પાછળ થઇજું ઘેલી. તુમ૦
મઓ જાવસે સજન બઇમાન સખીરી મેરી;
વેના સાથે ન માણી પ્રીત કરે છે મને ખાલી તુમ૦
હું કહુછું તુમને સુકાદો બનમાલી,
સાંભળશો હરી મારા મુખની ગાલી.

૭૨

જુવ ભેદા મેં બનજાઉગી સઇયા તેરી ગોદી,
જો મેરે પ્યારેકુ ભુખ લગેગી લડુ જલેબી બાટી ભરકી બનજ
ઉગી જુવ
જો મેરે પ્યારેકુ પ્યાસ લગેગી ગંગા જમનાકા જલ બનજાઉગી
સઇયા તેરી ગોદી
જો મેરે પ્યારેકુ શોખ લગેગા લબલે સાચી જોડી રંગી બનજા

હુંગી સઇયા તેરી ગોદી ગુલ
ને મેરે પ્યારેકુ નીંદ આવેગી સીરખ લહાફ છોટા તકીયા બન
જાઉંગી સઇયા તેરી ગોદી ગુલ
ને મેરે પ્યારેકુ તલબ લગેગી નુકા ગડાખુ છોટી બીડી બન
જાઉંગી સઇયા તેરી ગોદી ગુલ

૭૩

(કાફી ભજન)

યારો મત કોઇ કરોને ગુમાન જેમ માયા ઠગ છે (બે વાર)
એ સંસારી આયુસ કેરો પાણીએ તે અફલ કસુબેકા રંગ
હે યારો
ચુન ચુન કલીઆં સેજ બીછાઇ આજ મેરા પીયા મીલનવા કો
દીન હે યારો
ઉડ ગયો હંસલો પાંજર ભયો ખાલી માથે મોતની માણીકા ઠર
હે યારો
કહતહે હુસનસા ફકીર અલા કે મેરે સાઇકા નામ બરહક હે યારો

૭૪

(મારી નીરમળ પ્રાણુ રે પ્યારીને એ રાહ)

અલા નામ મહમદ મુરતુજને પ્યારો લાગેરે
દેહલીતો દુલહન બનારે દુલાં નીઝામુદીન
સારે તખતર બાદ સારી ખ્વાજા મહીનો દીન મને પ્યારો
લાઇલાકે બાજે નકારે ઇલીલાકે સાથ
જીકર કલાઇ કરકે પેચ્ચે નબીજી મેરાજને મને પ્યારો.
દીલ કબુતર બન ગયારી ફંદા લાગા સાથ
નકામેરા સન મુજે બીલેરા સદકા નીઝામુદનીકા મને પ્યારો
લાઇલાકે બાગમેરે ઇલીલાકે ફુલ હુરમલાયક હાર બનાવે
પેહને હમારે રસુલ મને પ્યારો
ખ્વાજા ખ્વાજા મેં કહુદી ખાજા કીતીની દુર દીલમે અપને ચાહતો
ખાજા મેરે હજુરરે મને પ્યારો

આપકી કીરતી બનાઉ સબકો મલાકડો
જીસકે દીલમે ખાજ હોતો કભુ ન બેડાપાર હે મને પ્યારો

૭૫

(ગીતી)

આ મુગ્ધાને મુકીને જાવું જંગલ છે જોખમકારી;
નીર અપરાધી નારી શાયળવંતી છે સુકુમારી.
દ્વીય પતી દઇ તેજે જાણી જાહેર જરૂર જાસે,
વળી વનમા કરૂર પશુઆ ખચીસ તેહને ફાડી તોડી ખાસે.

૭૭

કાફી તાલ ત્રીતાલ

કોઈ સુનો મેરી ફરીયાદ (બે વાર)
ઇસ બનમે મુજપર ગુજરી હે બે દાદ હાય હાય હાય હાય
કોઇ સુનો

એક તો મુજસેમા છુટી ઓર સબ છુટા ધરબાર
દુજે મા જાયા છુટારે હોગઇ મએ લાચાર
દુનીઆમે મુજસા કોઇ નહી નાસાદ હાય હાય હાય કોઇ સુનો
હાય ને પેદા હેતકી મરજાતી બે સામાન
યે દુખડા કભુ ઝેલતી અધરબર મેહેજાન
જંગલમે મેરી મીટી હે બરબાદ હાય હાય હાય કોઇ સુનો.
સેર કોઈ ખાએ મુજકુ યા ડાલે માર
છુટુ ઇસ જંજાળસે મેયે દુખીયા લાચાર
મે બનકી મેરા બન જાય જલાલદ હાય હાય હાય કોઇ સુનો.

૭૮

માઢ તાલ દાદરો.

બાલમ બેગે આજોરે મેરો જોબન વીત્યો જાય બાલમ

સાખી

પ્રીતમકુ પતીઆં લીખુ ઉપર લીખુ દો સલામ,
જીસ દીનસે તુમ બીછડ ગએ મોરી પ્યારી નીંદ હરામ આરો.

સાખી
સાજન ભયે પરદેશમા સુની પડી મોરી સેજ,
મનકી મનમેરે ગઇ આસ રહી નહીં સેજ;
સાખી
સાજન એસા કીજીએરે ઢાલ સરીખા હોય,
સુખમે તો પીછા ફરેરે દુખમે આગુ હોય;
સાખી
સજન એસા કીજીએરે જોસા આગકા બાલ,
કટે કટાએ ફીર કટે રે તોએ ન છોડે ખાલ;
સાખી
સજન સજન મએ જપુરી સજનકે મન ઓર,
પ્રીતમ છોડી પર રીઝતેરે એક ચીત દો ઠોરરે;
મારો જોબન વીત્યો જાય બાદીકી ભેગે આજોરે,
૭૯ ગરબી.

તમે કાના નથી અમારા કામનારે તમને ચસકા લાગેછે હરામનારે,
જઇને દાસીના દાસ થયા પત ખોઇ તમો કરો તેવા કામ નવ
કરેજ કોઇ.
તમે સારી વધારી છે નામનારે. તમે
કોઇની ફોડી માટલી મહીનીરે કોઇની હાંડી વટાલોછો દહીનીરે,
તરા ગોઠીઆ છે છોકરા હજામનરે તમે
તમે ફરા ફરી થઇ ગયા છો હરજાઇ હવે આ ફૂપજાતણી ગાલો ખાઇ
હવે એક રહયા નથી કામનારે.
૮૦ રાગ ઉપરનો.

દેખો યાવરહુસેનખાંન અદકેરેજો મૂખે સેજે કજાને જેતો ચંદરછેરેજો દે.
જેના શીલને સોભવતો સોહામણાજો ભાતીભાતી ભામની લેકે ભામનાજો
જેનો દાદો જોરાવર દીવાન છેજો ભુપસેન મહમદખાં ફૂલ ભાન છેજો દે.
પ્રથીનાથે સુરાપતી મે પારખોજો સોભે રૂપ રતીવર સરખો જો દે.
ગુણુ ગદ્દની હેમતશંગ ગાયછેરે જો જેને જોઆ દાળીદર મટી જાયછેજો દે.

૮૧

ભરવા તાલ ગઝલ.

અફસોસ કે આખુંસે દીખાઉ નહી દેતા,
દુનીયાકા બડા નેક સુઝાઇ નહીં દેતા; અફસોસ
બેજાર હુ શાહીસેમે ઇશકે બરદીમે,
અરે બાકે ખુદા મુજકો ગદાઇ નહી દેતા; અફસોસ
ગમ ખાઉ મે યા ગમ મુજે ખા જાય ખુદા,
કુછ ઓરસીના ઇશક દીખાઇ નહી દેતા. અફસોસ
આરામ સેસો જાઉ હમેશા કુન જાગુ,
એસી મુજે અબ કોઇ દવાઇ નહી દેતા. અફસોસ

૮૨

(ભજન)

આવા નગરમે ફીરૂ દુઢતા સાયા દવાર નવ પાયાયેજી,
ગલી સેરી ફીર આગે જાને અજબ ઘોર બન આયા;
નગરમે સાયા દવાર નવ પાયાયેજી,
ફરત સોચ મનબનમે ફીરતે મોહ જાળ બીરમીયાજી;
ફસત જાલમે બોલે હંસા કહા જાય પસતાયા નગરમે,
ફરત સોચમે નીંદ્રા આઇ એક સુનત સોર ઉઠ ધાયાજી;
જાગ પેખલે મુરખ પ્રાણી દેખલ ભુલી હે માયા નગરમે,
ફીરત પેખને બનસે મનવા સબદ ગીયાન ચીત લાયા;
જેહી સબદસે બયા ઉજ્વલા પ્રાની દુખ હરખાયા નગરમે,
સંતો ગુનહા સંગ કીયાજબ મનવા મારગ પાયારે જી;
બંકનાલ કા ઘાટા છોડ કે મુરસદ પાર પોહચાયા નગરમે,
નહી નીરંજન નાથ બીના અબ મુકતી હંસા આ કાયા;
ચેત મુરખ મન કહત કાદરખાં ખોજ સોઇ ઘર પાયા નગરમે,

૮૩

(ભેરવી તાલ ત્રીતાલ)

મનમન સોહે સાંવરીઆ સામ

પ્યારે પ્યારે નેનાપે વારી વારી જાઉ સનન
એ તો ડારે પીયા મુખડે પે આંચલ દુજે દીખાવે,
ઉમલી આરામ
તીજે ભરે મોરી છતીઆ પે ચુટકી ક્યા જાદુ ડારે ગુજરીઆ સાજ
સનનન.
ચાહ જમાવે ગોરા જીયા લોભાવે નયનુકી ડારે પતંગી આરામ
જાઓ હઠોજી મોરી બઇયા નમરોરો છોડો હમારી ડગરીઆ સાજ
સનનન.

૮૪

મરથી.

માનીતી કહેણ વચન શાને બોલો
અંતરની વાતો કદાપી નહીં ખોલો
મંદીર હુંતો કોઇ તણે નથી જાતો દુરીજન છોને કરતા વાતો
તમારો મને તોલ કરોએ નથી થાતોરે માનીતી
જેથી તમારા મનમાં શક આવે માટે આડુ બોલી મુજને ડરાવે
વારે વારે મુજને શું સમજાવેરે માનીતી
હસીને કર ઝાલ્યોરે કુંજબીહારી તુંતો મને પ્રાણ થકી છે પ્યારી
બોલ્યા એમ વાણી મુખસે રસીલારે માનીતી
ત્યારે રામના સામી કહે છે લમખાઇ તારારે સમતુજસે નથારે જુદાઇ
તમારા માટે અંત કરશું સગાઇરે માનીતી

૮૫

(ઠુમરી તાલ ભજન)

નગરમે રમતી નટની આઇ પ્રાનીઆ દેખ જગ્ત લુભાઇ
બાજીગરજુ બાજી રચકે મોહ જાલ ફેલાઇ
લોભી લાલચી ભયેજા સેવક બડી ધુમ મચાઇ નગરમે
આઠ પહોરમાં બાંધ કુટુંબ સબ ભયે બન ઓર બાઇ
હમમે જાતચે સબમે મોટી પેઠ અભીમાન મનમાંહી નગરમે
નજર બાંધ કે મેલ બનાયા ઓર ધન દોલત મગવાઇ

તજી નીંદ જબ પેખે પ્રાનીઆ હે રચી ખુલ કરબાઈ નગરમે
કહે એ કાદર સમજ સોચ કર દીલ ભજલે અબદાઈ
જાગ પેખલે મુરખ પાપી કાલ જાય કલખાઈ નગરમે

૮૬

(ગઢવી ગોવાલણુ એ રાહ)

આવ્યા આવ્યા આવ્યા
અમારા મોહનજી આવ્યા
માણુ સખી સૂખ માણુ અમારા
સત મારગ સત સગની આવ્યા
સમજોજી સમજો સુજાણુ. અમારા
અમને પીયુજીન દરશન બતાવ્યા.
એવા ગુરૂ સત જાણુ અમારા
પ્રેમ પીયુજીને વણુજ કરે છે
સેનું લાગે આંઢી દાણુ અમારા
દાસ અપરપ ગુણ ગાઈ તમારાં
વધીનું દો એને દાણુ અમારા

૮૭

મુને ઇશ્ક યારને માર નહી હુંરહત દમકી ગબારા
જીસને પુતલ બનાકે સમારા દરમી આન રૂહ કો ઉતારાજી
વાકો ઢુંઢ ફરા જગ સહરા નહી
નહી સેન વડતહે ચેન ગેએ રેન ભરતહે નેનાજી
ફીર બનબન કરતા પુકારા નહી
ન્હીખોજ મીલે કાઈ જા પર સહેર જંગલ પહાડ ઓર સાગરજી
ફીર કર કર સોચ બીચારાં નહી
દેખ કાયા નગરમે પ્રાની રેહતા હરદમ જીસમે જાનીજી
ગ્યાની રાહ બતાદે ખુદારા નહી
મજલ અવલ પે કરલે યારી દોસ્તુમ દસ્ત પકડેલ બાસજી,

સીતુંમ સાસુ લખુપે હમારા. નહી.
બાહારૂમ પેહેજા કાની સારી પજુ મયે દાપર મારીજી,
સસુમયે સામકુ પુકારા. નહી.
હપતુંમ પેહન્તરૂં હરકત હશતુંમ પેશાર કીહે પુરકત જી.
અનહદ નયમ પે મુકતા હુઇ ન્યારા. નહી.
દહુમ દેખા નુરલામકાંપર કેતા કાદર યેહી હેકાદરજી,
કરે હજાલો કરમરે ખુદારા. નહી.

૮૮

(ઠુમરી તાલ ભજન.)

નટની ચાલી નગર કે પાર બતાવો કાઇ મોરા ભરથાર,
ઢુહત ઢુહત ફીરે ઢુહતી ગલીયું ગલી બજાર;
ખોજ મીલો નહી નાથકો તબ રોકર કરે પુકાર. નટની.
નગર દેશ ફીર થાક ગઇ જહાં જંગલ ઘોર અંધાર,
રોકર નટની યુ કહત ઓ નીરાકર નીરધાર. નટની
કરત શોચ હે નાથ ગીરનરે નીંદ્રા ભઇ અપાર,
સુરત લગ ગઇ શાનશે એક શોર ભયો નેકાર નટની
શોર શત નીંદ્રા તજી ઓર ચલી નગરમે નાર,
ઓહગ સોહગકી દોરી બાધકે ચડી દશમે દ્વાર. નટની
નવ ખોજ મીલે નારકો જબ પાર લીઓ વા દ્વાર,
અખંડ જોતમે પતી કામની આનંદ ભાઇ અપાર. નટની
કોનહે નટની કોન નગરકી કોન ઉસે ભરથાર,
કહે યે કાદવ શોચ બાંધલે નીરત સુરતકા તાર. નટની

૮૯

(તમામ ઉરમ હુઇ કરતે જુસ્તે જો તેરી એ રાહ.)

કયા કમા આબરૂને એક તીર નજરા મારા,
જીસકે લગતેહી જીગર હો ગયા પારા પારા; કયા કમા.

કયા તુજે ઓર નથા હુન્ની કે જંગલમે સીકાર,
મુરગે દીલ તુને લે સબ યાદ હમારા મારા; કયા કમા

રાવ તન હાથમે આયા થા તસ તુર તેરા,
છીકર તે સ્હી કીયા આહમ તારા મારા, કયા કમા

હમને કુરાની કલી ઉસકે તરફ લાલેકી;
ઉસને ઘોબીસે હમે પુલ હજારા મારા, કયા કમા

ઘુસક બાજીકે વીચે હમને બીછાઈ ચેસર,
પાસા ગીરતેહી ગયા રંગ હમા મારા; કયા કમા

ગેર કયા ચીજહે ચેરીલસે ઉઠાદુ પથમે,
કયા કહુ કહે નહી સકતા મે તુમારા મારા; કયા કમા

હેચ દુનીયાકે લીયે કુચ્છ ન સીકંદર ને કીયા,
આપ કંઇ રોઝ જીયા કીસલી એ દારામારા; કયા કમા

૫૦

ઉપરનો રાહ.

હમતો આસક હે તેરે નાઝ ઉઠાને વાલે,
તુમસે હમ દેખે હે મેહુ ખુબ સતાને વાલે; હમતો

બંદ કર કેદ મોહબત ખબર મેરી નહી,
દામ મે છીસકે ફસે દામ છુટાને વાલે; હમતો

કલે સબે વરસ મે કયા જલ્દ બજીથી ઘડીઆ,
આજ કયા મરગએ પડીઆલ બજાનેવાલે; હમતો

કલ જો રસ્તેમે મુલાકાત હોય તોયે કહા,
કહાં જાતે હો તરેહવાર જલાને વાલે; હમતો

ગુજરી મુદતકે મેરે સાથ લીપટને નહી આએ,
કયા હુવે યાર ગલે હમકો લગાને વાલે; હમતો

સુનો એકાત ગુજરાતી હે મઝે દારીમે,
નહીબે ચીન મજેદાર દીખાને વાલે; હમતો

અબકે મીલનાકો નઝર યારસે કસેના જાકે,
ક્યા ભલા હમ નરહે યાર ભુલાને વાલે; કબતેક

૫૧

રાગ ઉપરનો

કાસીદ લાદે ખબર યારકે આનેકી,
જાન જાતી હે યલી હીજરમે દીવાનકે કાસીદ
આપ આવે ના કભી ખત ન કીતાબ ન ભેજે;
સેકડુ રાહ દીખાએ મુજેહ તર સાનેકી,
ચરમ ગીરીયાંહે સદા સીનાબરી ભીરીયા હે મુકામ;
આરજુ જી મેસેઅસ જી સે ગુજર જાનેકી, કાસીદ
તુ મીલે ફેરસે મે આંખુસે અપને દેખુ;
હેય સદ હેફ કબ સબાપ હે મર જાનકી; કાસીદ
અયે સબા બેહર ખુદા કુચ મુઝે વતબીર બતા,
વાઉસે લાકે મીલાયા મુઝે લેજાનેકી; કાસીદ
ગીરી આજારી સે મેરે રેહે મનકી આનેકા,
જગ તલક ચરમ મેરી ખુનન બારસાનેકી; કાસીદ

૫૨

પરભાતી.

કર સેવા ભજ સમર સાહેકો—મમતા છોડકે અહંકારીરે;
સમપણ સાચુ સેતું જગતમે—સોચ સમજ લે સંસારી કર સેવા,
ધર કૂડ બેઠે જગ સમરી—કુની સાથી કબરછે અખારીરે;
નામ નબી સું પાર ઉતરના—કલમા રખ મુખપર જારી કર સેવા,
રંગ પતંગી જું સંસારીરે—જાત લગે નહી વારીરે;
હાથી ઘોડા માલ ખજાના—છુટે કુટુંબ ઘરબારીરે કર સેવા,
શાહ સકેનશા ખુરને નામવર—ઓર ગએ સબ હદ હારીરે;
કરસે મોત કે કોઉન છુટે—હે જો જગતમે અવતારી રે કર સેવા!

સપના ગત સંસારમે બંધ—ગાફલ કહે મે ઘરબારી રે
ખબર નહી પલ ઘડી એકદી—આખર કાલ હે દીન બાકી કર.

તન મન ધનસે નામ નબીપર—હે કાદર દીલસે વારી રે
માનજે તન અબ પાર ઉતારો—એ બીન્તી હે નીત જારી કર સેવા

૫૩

(સખી પડવેની પણ પ્રીત ઘટમટ ઝુલીરે. એ રાહ)

ક એ કીરતાર ધરી એક ધ્યાન કરૂ પદ જારીરે,
ખ એ ખએ ખટરસ ન કરે ત્યાગ—તેના તો બલહારી;

ગ એ ગાફલ ફરેછે દીનરેન—હુ પત રાખી લઇએરે,
ઘ એ ઘર કુડો સંસાર સમજુને સું કહીએરે;

ચ એ તો ચતુરા ભાત સુણી એક વાણીરે—સમરો સાયાને,
સુધરે કામ ચીતલો જાણીરે,

છ એ છાની ફરે છે એક એંગમાં આરી રે,
જ એ જગ કુડુ માન—કાળ તણું બહુ ભારીરે;

ઝ એ ઝટ ચેતો રે બાઇ—પછી પસ્તાશોરે,
ટ એ ટાલો હું પદ આજ—સાંયા ફલ ખાશોરે;

ઠ એ ઠાલી ચાલ્યો સું આજ—આલસુ અટકાસેરે,
ડ એ ડોલ કરોસાંઇ સાથ—નહીતો પસ્તાશોરે,

ઢ એ ઢાલ ગરૂ ફરમાય—જમડાછે જોધ ભારીરે;
ણ એ રણમાં ચાલ્યા છો એક ચીતમાં વીચારીરે,

ત એ તતવર થઇને બાત—નાથને શમરોરે;
થ એ થરથર થાશો ત્યાંય—દેહ પકડ લાજ મરોરે,
દ એ દવ કરો દીનનાથ—શેવક છે તારોરે;
ધ એ ધાઓ ધાઓ મહારાજ—નથી એક આરો રે,

ન એ નથી કો જગમાં એક—એકા એક જારીરે;
પ એ પાપ કરે પ્રેમ સાથ—જગત વીસારીરે,

દ એ ફરી ફરી અવતાર—મળે ન સંસારીરે,
બ એ બાણુ બત્તીસો સાથ જમરા છે જુધ ભારીરે;
ભ એ ભણુ નહી સાચા નામ—અરેરે શું થાસેરે
મ એ મરણુ તણું મહા કાલ—જોતે જોતે ખાશેરે;
ય એ યોજો કે જીવને જન—આગમ મેલી પડવુંરે
ર એ રેન અંધારી છે ઘોર—મુરખ માંહે પડવુંરે,
લ એ લઈલક્ષુમા આપ—જો જીંદગી ચાલેરે;
વ એ વરથી છે સંસાર—શત મારગ લે ઝાલીરે,
સ એ સોધ કરી જો ફરી—જન મોનવુ આવે;
હ એ હરદમ છેતું એક—બાદરખાન ગાવેરે,

(ગઝલ.)

૫૪

કહું ક્યા દોરત પુરકતમેં ઉસીકે દમ નીકલતા હે
કમર જીશ મેહજીબીકો દેખ અપને હાત મલતાહે
ન હો દીલ ક્યું કે ટુકડે ઉશ શનમકે હીજરમે તેરા
કે જીશકે દેખનેકા મુનતજીર શુરજ નીકલતા હે
ભલા ક્યા ખાક દેખે કોઈ ઉશરૂએ મુશફ્ફા કો
નજરકા પાઉંભી ઉખશાર પર જીશકે ફીશલતાહે
શવાલે વસલસે ધુસ્સેમે યુ હો તે હેવો બે દીલ
કે જેશે આશમાં હર વખ્ત અપને રંગ બદલતાહે
મીલા જીશદીનસેવોહ મહે દરખશાં અપને આસીકકો
સુનાયે હાલ જીસને વો ભીમીશલે યુમ ગલતાહે
શનાખાં જીશ કાથા કાદદ વો અબ હમસે મીલા યારો
રકીબો ખુશહ વશભી દેખતાહે ઓર જલતાહે

૫૫

(ભજન)

દેખ દેવલકા પાયા પ્રાણી આ દેખ દેવલકા તું પાયારેજી
મટી અગનઓર પાની પવન યે તત્વ ચારકી હે માયારેજી

સાચા કુદરતકા ભેદના પાયા કુતો જુદ એક સેજ ભયા પ્રાણીઆ
દસ દરવાજેકા દેવલ બનાકર આપી આપ સમાયેરેજી
ઘડી કેમ ઔર પહેર બજતરી અનહદ બાજ બજાયા પ્રાણી
ઔર દેવલ પર રખ બરોસા કહું લાલચમેં લપટાયારેજી
રંગ પતંગસે કાયા બનાઈ વામેં કુદરત ભેદ રચાયા પ્રાણીઆ
નાથ નીરંજન ભયા કારીગર રંગ કુદરત ભેદ રચાયા પ્રાણીઆ
અનેક બાજે નકી સુતન એક સુરતા ધ્યાન લગાયા પ્રાણીઆ
જબ દરવાજે ઢાલી દેખ હીર દસમે દવાવ જબ આયા
બજે ખંજરી તાલ મંજીરે બાજે સુરતાકા તાર લગાયા પ્રાણીઆ
અનહદ સુરંકી જોત દેખકર દીલ મયેકી સમાયાજી
આની પુરસકી ચરન શીશધર—કાદરને ગુન ગાયા
પ્રાણીઆ દેખ દેવલકા પાયારેજી

૪૬

(કાંઇ ચેટક લગાડી જોગીડી એ રાહ)

જીવકા જાની ઇશકા જાની જુલ હો ગાવે
ઉચકે આશકકુ નીદ્રા ન આવે
ઊંડાયા કૂવા પતાલ જલ પાની દેખુતો જીયા ગભરાય
સોમેરી જાન દેખુતો જીયા ગભરાવે ઉચકે
ઉંચી અટારીઆ ચંદનકી બારીઆ
ચડુતો જીયા ગભરાય
સોમેરી જાન ચડુ તો જીયા ગભરાવે ઉચકે
બારા જોબનવા પ્યારી સુમરવા, દેખુતો જીયા લલચાય
સોમેરી જાન દેખુતો જીયા લલચાવે ઉચકે

૪૭

(કાલીંગડો તાલ ઠુમરી)

ઘડ્યારે રોકો ન મોરી ડગરીયાં કાલી કલી ઝુલફુપે જીયા

મોરા તરસે તક તક મારે નજરીયાં હો મોરે સમંયાંરે
તેલ લગાલે ફુલ લગાલે ઓર મુશ્કાસેકી ટોપીયાં હો મોરે સેયા
સમંયાંરે મુશલમાનકો ભીસ્તી ભરતહે મોકૂ રખાદે કહરીયાં
સઇઅરો કોન મોરી ડગરીઆં.

૯૮

(માઢ તાલ દાદરો.)

સીદ કલપાવો સતાવો હું છું રંક જુઓ જરી દીલપર ધારીને
નથી પ્રીતની રીતની ખબર ખમીત તને પ્યારી નારીને
પ્યારીને મારીને મુજને વીસારીને મારી કટારી કલેશ
વીના પીયારી એ તારી એ જીંદગી અકારી થઇછે હમેશ સીદ
છુ રંક વણીક રૂપ અધીક સાસરીયાની બીક ઘણી
તમ રાય કુવરને શું કેવરાય હવે જાણીછે વાર ઘણી સીદકલ
નવ કેડો મેલો બેડો જાસે હજૂએ કેડો મેલ
રંક જાણી દયા ઉરમાં આણી ફુલ ધાણી ધક્ષ
પાણી પાણીડા નીહેલ સીધ
છે આશ તને મારી પાસ મળવાની છે ખાસ
જે થવાનું હતું તે થઇ ગયું પ્યારા ચાલો જઇએ લઇએ જાત
સીધ કલપાવો સતાવો હું છું, રંક જૂઓ જરા દીલ પર ધારીને

૯૯

(જોગીઓ આશાવરી તાલ દીપચંદી)

કૂણ પુરશ ઘરનારો સાધુ કૂણ પૂરશ ઘરનારી
બમનકે ઘર નાતીરે ધોતી સાધુકે ઘર ચેલી સાધુ
સુસરો હમારો એસી બરશકો સાસુ બાલ કુવારી સાધુ
પરણ્યો હમારો એસોરે ઝુલે મેબા ઝુલન હારી સાધુ

૧૦૦

(ભેરવી તાલ ઠુમરી)

ભર ડગલુ ન એકે સમજી રહે દુર
પર નારી પર કરતુ નજર કરે મુરખ વટસે ભરપુર ભર ડગલુ

નાર છે પરાઈ જાન આગની ચીતા સમાન
તનમન બારે મન અતી બાલે મરે આકાશે
કો નાદાન તું અધયા નરકમાં કાંતું જ્ઞાય   બર ડમલું

૧૦૧

(પહાડી તાલ દાદરો)

હુજરે આનેભેમી હે યાર બુલાતેબી નહી
બાયસે તરફે મુલાકાત જીતાતે બી નહી
ક્યા પરદા હે કે ચીંતવનસે લગે બેઠે હે
શાદ છુપતે બી નહી શામને આતે બી નહી   હુજરે
સીર ઉઠાવો તો સહી આંખ મીલાઓ તો સહી
કુચ્છ નસેમે બી નમી નીંદસે માતે બી નહી   હુજરે
મેરે મેફીલમે તેરી આનેકી રશ્નવાઇ શુને
કૌન બેઠા હે ઉસે લોંગ ઉઠા તે બી નહી   હુજરે
જીન્દગીસે તંગ હુએ દાગ ક્યુ જીતે હે
જાન પ્યારી બી નહી જાનસે જાતે બી નહી   હુજરે
ક્યા કહો અબતો કહો શનત કછુ એબી નહી
આપ સુનતેબી નહી હસકુ સુનાતેબી નહી   હુજરે

૧૦૨

(હમકો આશકહે તેરે નાજ ઉઠાને વાલે એ રાહે.)

કુરનશ એય દીને મહમદ કે જીલાને વાલે
રશમો બીદઅતકી ઇમારત કે ગીરાને વાલે   કુરનશ
કાફરકી આપને આકર વોર હે હક આકા
આંખે બંદ કર કે ચલે જાતે હે જાને વાલે   કુરનશ

સમાપ્ત.